

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

สิวพร สิทธิพันธ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่งงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 120 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.955 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับความต้องการ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test สำหรับ อายุ และ ตำแหน่งการทำงาน วิเคราะห์โดยใช้ค่า One way analysis of variance

ผลการวิจัยพบว่า

1.ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

2.ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

3.ครูที่มีตำแหน่งการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้าน หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจ และหลักการตรวจสอบไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านหลักการบริหารตนเองแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ

ความคิดเห็น ครู และบุคลากร โรงเรียนเครือข่าย 72

บทนำ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based management : SBM) เป็นแนวทางปฏิวัติการศึกษาไทยที่มุ่งเน้นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน ผู้บริหารควรมีอำนาจการบริหาร อำนาจการจัดการ อำนาจการตัดสินใจ และมีอิสระในการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญแก่ครูและนักเรียน จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้คนไทยสามารถปรับตัวให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเข้ากับสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันนี้ได้ และยังนับว่าการศึกษาคือปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ก็จะส่งผลให้มีศักยภาพในการทำงานและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบไป ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถมีหลักการบริหารที่ดี โดยมีชุมชนส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การบริหารจัดการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของการบริหารจัดการที่สถานศึกษา (School-Based management : SBM) กล่าวคือ สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไปที่สนองต่อความต้องการของผู้รับบริหารและชุมชนโดยรอบ ภายใต้กรอบนโยบายและแผนงานที่กระทรวงและเขตพื้นที่การศึกษากำหนด โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ต้องดำเนินงานด้วยความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้สังคมตรวจสอบได้ตลอดเวลา การกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษานี้ มีผลให้สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและหน้าที่ใหม่หลายประการ โดยหลัก ๆ สรุปได้ดังนี้

สถานศึกษามีพันธสัญญาต่อผู้เรียนและชุมชนในเรื่องการปฏิรูปการเรียนการสอน การสร้างระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองจะต้องร่วมกันกับสถานศึกษาในการดูแลการเรียนของเด็ก รวมทั้งผู้ปกครองจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนาหลักสูตร ร่วมจัดการเรียนการสอน ร่วมพัฒนาสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนองค์กร ชุมชนที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องรับบทบาท อำนาจหน้าที่ในการกำกับสนับสนุนและส่งเสริมกิจการสถานศึกษา ร่วมกันกำหนด กฎ กติกา และแนวปฏิบัติ เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถานศึกษาในการร่วมพลังความคิดและการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ต้องได้รับการพัฒนาทักษะในหน้าที่ให้เป็นมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรในท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา เป็นผู้ที่สามารถประสานพลังของครูในโรงเรียนรวมทั้งชุมชนกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่งการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูและบุคลากรในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 ในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ(**independent variables**) ได้แก่ สถานภาพของครู จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งในการทำงาน

ตัวแปรตาม (**dependent variables**) ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน

ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

สมมติฐานของการวิจัย

ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มี เพศ อายุ และตำแหน่งในการทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงการรับรู้ของครูที่มีต่อความคิดเห็นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้นและให้มีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ที่ยั่งยืนต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ตำแหน่งในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 อันดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

1. ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ได้แก่ เพศ อายุ และตำแหน่งในการทำงาน ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครในแต่ละด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1) หลักการกระจายอำนาจ	จำนวน 6 ข้อ
2) หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 14 ข้อ
3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา	จำนวน 7 ข้อ
4) หลักการบริหารตนเอง	จำนวน 7 ข้อ
5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล	จำนวน 6 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษามาก

3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

1. วิเคราะห์สภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และตำแหน่งในการทำงาน โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์เกี่ยวกับ ความความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบ เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์ค่าที (t test) แบบ Independent

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่งในการทำงาน โดยการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Post hoc Comparison)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha coefficient) และหาค่า IOC

2.สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าความถี่ (frequency distribution)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$)

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. สถิติที่ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 การวิเคราะห์ค่าที (t test) แบบ Independent เมื่อเปรียบเทียบตัวแปร 2 ตัว

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อเปรียบเทียบตัวแปร 3 ตัว ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และ ตำแหน่งในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตาราง Krejcie และ Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือมีความต้องการมากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ค่า t – test สำหรับช่วงอายุ และ ตำแหน่งในการทำงาน วิเคราะห์โดยค่า One way analysis of variance ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (scheffe's Posthoc Comparison)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักการกระจายอำนาจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 มีความคิดเห็นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักการกระจายอำนาจเป็นการบริหารงานที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2544) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) เป็นการปฏิวัติการศึกษาที่มุ่งเน้นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียนหรือสถานศึกษา เพราะการศึกษาเกิดขึ้นที่โรงเรียน จัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำหรับด้านหลักการคืนอำนาจการศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 มีความคิดว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักการคืนอำนาจการศึกษาอาจจะเป็นการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพน้อยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด/งานวิจัยของ เซง (Cheng) (1996) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ ซึ่งมารวมตัวเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ได้มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

1.1. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักการกระจายอำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ สถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในโรงเรียนเครือข่าย มีความคิดว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากร และฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนถือว่าเป็นการกระจายอำนาจที่ดีที่สุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคอนเวล (Caldwell) (1998) ได้ให้ความหมายโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการเอาไว้ว่า “เป็นการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียน”

1.2. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัด

กรุงเทพมหานคร ในด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ ครูมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนงาน/โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 มีความคิดว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ดีเพราะครูเป็นผู้สอนรู้นักเรียนต้องการอะไรและควรจะไปให้นักเรียนไปในแนวทางใดจึงจะดีที่สุดสอดคล้องกับแนวคิดของแคมป์เบล (Campbell) (1977) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกระบวนการบริหารอย่างมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา (Stakeholders) ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนและการตัดสินใจในการกิจ และพันธกิจของโรงเรียน

1.3.ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครในด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 มีความคิดว่าการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อจะได้จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษาเช่นหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น ท้องถิ่นนั้น ๆ มีความต้องการอะไร ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2545)กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษาโดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน (School Council หรือ Board) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน

1.4. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านหลักการบริหารตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ สถานศึกษามีการจัดระบบส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 มีความคิดว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา มีการจัดระบบและอำนวยความสะดวกแก่ทั้ง 4 ฝ่ายนั้นเพื่อทำงานด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของอุทัย บุญประเสริฐ(2545) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นได้รับอิทธิพล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้นต้องปรับกระบวนการและวิธีการที่เคยเน้นแต่เรื่องการเรียนรู้การสอน ปรับไปสู่การบริหารโดยการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management หรือ SBM เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้าน การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1.5. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานครในด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่มีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 มีความคิดว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สถานศึกษาให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา ปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น

2. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจ เป็นเพราะว่าความคิดเห็นของแต่ละเพศมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษานั้นคือให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีอายุในการทำงานต่างกัน มี ความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขต บางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะว่าอายุและประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละบุคคลไม่เท่ากันจึงมีความคิดเห็นในการบริหาร ต่างกัน

4. ครูในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีตำแหน่งในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขต บางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยครูที่มีตำแหน่งในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูที่มี ตำแหน่ง ครู คศ. 2 มีค่ามากกว่าครูผู้ช่วย

ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่าย 72 เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. **ด้านหลักการกระจายอำนาจ** โดยผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสถานศึกษากำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการให้มีการกระจายอำนาจ ให้บุคลากรได้มีโอกาสในการตัดสินใจต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านทักษะการคิด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการปฏิบัติงานให้เหมาะสม สร้างวัฒนธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกัน

2. **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** โดยผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยคือครูมีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาควรดำเนินงานตามหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. **ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษา**ให้แก่ประชาชน โดยผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาการจัดการศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา และกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

4. **ด้านหลักการบริหารตนเอง** โดยผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสถานศึกษามีการจัดระบบส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน การบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพปรับปรุงพัฒนางานบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

5. **ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล** โดยผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทั้งมีการประกันคุณภาพภายใน และภายนอกสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการนำผลการประเมินงานมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จันทร์านิ สงวนนาม, **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา** (กรุงเทพฯ:บุ๊คพ้อยท์,2545),21.

ชมรมศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา**(กรุงเทพฯ : 2544), 5-9

ถวิล มาตรการเยี่ยม, **การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานบริหารจัดการ** (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เสมอธรรม, 2544), 39-41.

สถาบันพัฒนาผู้บริหาร, **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา** (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2544)

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, **ชุดฝึกอบรมต้นแบบ เรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน** (ม.ป.ท. ,2545),22.

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, **หลักการจัดการศึกษายุคใหม่**(กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ,2548), 16-17.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **รายงานการประชุม แนวคิด และประสบการณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(School-based Management)** ผลจากการประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจของโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ ฯใน 4 ภูมิภาค, 3-4

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, **รายงานการพัฒนานุเคราะห์ทั้งโรงเรียนโครงการการปฏิรูป การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน** (กรุงเทพฯ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) 3

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก, **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯบุ๊คพ้อยท์ , 2544) , 1- 3.

อุทัย บุญประเสริฐ, **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545),2 , 13-14

B.J. Calwell and J.M. spinks. **The seif managing school** (London : The Falmer Press,1989)

C.Ediey.Jr, **A World class school for every child: The challrnge of reform in Pennsylvania** (Boston : Havard University Law School (1992)

J.L. David,'Synthesis of research on school-based management' **Educational Leadership**. No 46 (1989)

J.P cambell and E.E>Bcaty. **On the Nature of Natvre of Organizational Effectiveness In New pesterstives on organizational Elfectiveress** Edilced by S. Paul Goodman ang M Johannes Pennings.C san Fracisco : Jossey – Bass Publishers (1977)

Yin Cheong Cheng. **School Effectiveness and School-based management : A Mechanism for Development**

